

B E S L U T S P R O M E M O R I A

FI Dnr 18-13990

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya och ändrade föreskrifter för pensionsstiftelser

Sammanfattning

Finansinspektionen inför nya föreskrifter som ska gälla för de pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension till minst 100 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen, det vill säga de som avses i 9 a § andra stycket lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Föreskrifterna ska även gälla för de pensionsstiftelser som själva har valt att tillämpa de bestämmelser som anges i 9 a § första och andra styckena tryggandelagen. I föreskrifterna ställs nya och utökade krav på den information som stiftelserna ska lämna. Vidare införs krav på innehållet i de styrdokument som stiftelserna ska upprätta.

För att skapa en mer sammanhållen reglering av pensionsstiftelserna förs de i dag gällande föreskrifterna om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys över till de nya föreskrifterna. Detta innebär i allt väsentligt inte några ändringar i sakinnehållet.

De nya och ändrade reglerna genomför tillsammans med ändringarna i tryggandelagen Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet). Föreskrifterna träder i kraft den 15 december 2019, vilket är samtidigt som lagändringarna.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Bakgrund och målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	5
1.4	Rättsliga förutsättningar	6
1.5	Ärendets beredning	6
2	Motivering och överväganden.....	7
2.1	Tillämpningsområde och definitioner	7
2.2	Information om pensionsstiftelsen och dess verksamhet	8
2.3	Innehållet i styrdokument	13
2.4	Placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse	16
2.5	Ändringar i övriga föreskrifter	17
2.6	Ikraftträdande	18
3	Konsekvensanalys	18
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	19
3.2	Konsekvenser för företagen	20
3.3	Konsekvenser för FI	23

1 Utgångspunkter

1.1 Bakgrund och målet med regleringen

Det andra tjänstepensionsdirektivet¹ antogs den 14 december 2016, och ersätter det första tjänstepensionsdirektivet². Det andra tjänstepensionsdirektivet skulle ha varit genomfört i svensk rätt senast den 13 januari 2019. I prop. 2018/19:159, Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet, föreslog regeringen hur de delar av direktivet som avser pensionsstiftelser skulle genomföras. Riksdagen antog regeringens förslag den 13 november 2019. Utöver nya regler för pensionsstiftelser har riksdagen även beslutat om en helt ny reglering för tjänstepensionsföretag. De nya reglerna för pensionsstiftelser träder i kraft den 15 december 2019.

Den näringsrättsliga regleringen i det andra tjänstepensionsdirektivet syftar bland annat till att säkerställa att de företag som driver tjänstepensionsverksamhet har det kapital, den företagsstyrning och den kontroll över verksamheten som krävs med hänsyn till de risker som är förenade med verksamheten. Detta är centralt för att säkerställa ett gott konsumentskydd och stabila företag.

Finansinspektionens föreskrifter genomför, tillsammans med de lagändringar som riksdagen har beslutat, det andra tjänstepensionsdirektivet när det gäller pensionsstiftelser. Genomförandet innebär bland annat en bättre möjlighet att utöva tillsyn av stiftelsernas informationsgivning och verksamhetsstyrning.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Nuvarande bestämmelser

Med pensionsstiftelse avses enligt 9 § första stycket lagen (1967:531) om trygghande av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen) en av arbetsgivaren grundad stiftelse vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. En pensionsstiftelse har endast till uppgift att förvalta det kapital som arbetsgivaren har avsatt till stiftelsen och säkerställa att arbetsgivarens utfästelse om pension kan uppfyllas (prop. 2004/05:165 s. 109).

Inför genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt den 1 januari 2006 behandlades frågan om pensionsstiftelsernas ställning särskilt. Det fastslogs därvid att pensionsstiftelserna enligt direktivets ordalydelse och bakomliggande syften, trots att de inte själva får göra några utfästelser om

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut. Direktivet kallas även IORP 2.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut. Direktivet kallas även IORP 1.

pension och normalt inte heller betalar pensionsförmåner direkt till de förmånsberättigade, är att beteckna som tjänstepensionsinstitut (prop. 2004/05:165 s. 110). Det första tjänstepensionsdirektivet kom därmed att genomföras bland annat genom nya bestämmelser i tryggandelagen.

De regler som infördes i tryggandelagen med anledning av det första tjänstepensionsdirektivet gäller endast för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer. Det beror på att Sverige utnyttjade den möjlighet som fanns i det direktivet att undanta de tjänstepensionsinstitut som förvaltar tillgångar för pensionsplaner med färre än 100 personer.

Nytt regelverk för tjänstepensionsföretag

Precis som det första tjänstepensionsdirektivet är det andra tjänstepensionsdirektivet ett minimidirektiv, men det ställer nya och högre krav på vissa områden, bland annat i fråga om information som en pensionsstiftelse ska lämna om sin verksamhet. Vidare införs genom det andra tjänstepensionsdirektivet regler för företagsstyrning och styrdokument. Motsvarande regler gäller redan i dag för de försäkringsföretag som omfattas av Solvens 2-direktivet³, vilket genomförts i svensk rätt i framför allt försäkringsrörelselagen (2010:2043). Till skillnad från vad som gäller för Solvens 2-direktivet finns det inte någon delegerad förordning till det andra tjänstepensionsdirektivet.

Riksdagen har beslutat om nya och ändrade bestämmelser i tryggandelagen. De gäller i huvudsak regler om pensionsstiftelsernas placeringar, företagsstyrning och information till de personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelserna.

Av tryggandelagen framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter för att genomföra vissa delar av det andra tjänstepensionsdirektivet. Det handlar bland annat om föreskrifter om informationsskyldighet och om innehållet i de styrdokument som pensionsstiftelserna ska upprätta. I tryggandelagen finns även en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen, kan meddela föreskrifter om hur en pensionsstiftelse ska lämna information.

Till pensionsstiftelsernas särart hör att de inte utfäster någon pension, utan endast tryggar arbetsgivarens utfästelse om pension. I propositionen anges att pensionsstiftelsernas särart beaktas i samband med genomförandet av det andra tjänstepensionsdirektivet. Vidare anges att placeringsreglerna för pensionsstiftelser och bestämmelserna om företagsstyrning bör utformas så att de i möjligaste mån anpassas till de särskilda förutsättningar som gäller för pensionsstiftelsernas verksamhet. Bestämmelserna om information bör beakta pensionsstiftelsernas särart och samtidigt säkerställa att den som har sin pension tryggad i en pensionsstiftelse får samma information som den som har

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

sin pension tryggad genom en tjänstepensionsförsäkring (prop. 2018/19:159 s. 38 ff.).

Av propositionen (s. 36) framgår också att de lättnader i reglerna som i dag gäller för mindre pensionsstiftelser ska gälla även framöver. Pensionsstiftelser som tryggar utfästelse för färre än 100 personer ska alltså även vid genomförandet av det andra tjänstepensionsdirektivet i huvudsak undantas från reglerna för tjänstepensionsinstitut. Pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för fler än 15 personer omfattas emellertid av de regler som genomför de grundläggande bestämmelserna i direktivet om placeringar och företagsstyrning. Pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för 1–15 personer omfattas av regler om förvaring av tillgångar och uppdragsavtal.

1.3 Regleringsalternativ

Som nämns ovan får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter för genomförandet av vissa delar av det andra tjänstepensionsdirektivet. Regeringen har utsett Finansinspektionen som den myndighet som ansvarar för att ta fram sådana föreskrifter. Finansinspektionen kommer alltså att vara delaktig i genomförandet av det andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt.

Genomförandet bör ske genom bindande regler i form av föreskrifter. Allmänna råd är inte ett alternativ, eftersom det inte är säkert att direktivet därigenom skulle anses korrekt genomfört. Det framgår också av propositionen att regeringen har förutsatt att genomförandet ska ske genom bindande föreskrifter (se bilaga 7 till propositionen). Det är inte heller ett alternativ att Finansinspektionen avstår från att reglera frågorna eftersom direktivet då inte skulle vara genomfört i svensk rätt. Några andra regleringsalternativ än föreskrifter bedöms alltså inte lämpliga eller möjliga.

Vissa delar av Finansinspektionens nya föreskrifter ingår emellertid inte i genomförandet av det andra tjänstepensionsdirektivet. Det handlar bland annat om kravet att pensionsstiftelserna ska lämna sina stadgar till den som begär det. I denna del hade branschpraxis kunnat vara ett alternativ till föreskrifter, men Finansinspektionen har hittills inte sett att pensionsstiftelserna har informerat om möjligheten att ta del av stadgarna. Om det inte införs ett krav är det inte säkert att de personer som har sina pensioner tryggade i en pensionsstiftelse kan få tillgång till komplett information. För att säkerställa att kravet efterlevs bedömer Finansinspektionen att det behövs bindande föreskrifter.

Finansinspektionen inför även regler om vad pensionsstiftelsernas styrdokument ska innehålla. Dessa regler genomför endast i vissa delar krav i det andra tjänstepensionsdirektivet. Direktivet föreskriver dock att pensionsstiftelser ska ha vissa styrdokument. Innehållet i dessa regleras därför. En reglering genom föreskrifter är mest lämplig eftersom kraven på detta sätt blir förutsebara för pensionsstiftelserna. Det är också mer överskådligt om alla regler som rör styrdokument finns i samma föreskrifter.

Genom bestämmelserna om placeringsriktlinjer genomför Finansinspektionen artikel 30 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Föreskrifterna innehåller dock mer långtgående krav än vad som följer av direktivet. Bestämmelser som motsvarar dessa mer omfattande krav finns dock redan i dag och förs bara över till de nya föreskrifterna för att samla bestämmelserna i en gemensam reglering. Finansinspektionen bedömer att behovet av bestämmelserna kvarstår oförändrat.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Enligt 10 l § tredje stycket i den ändrade tryggandelagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna. I 10 l § fjärde stycket finns en upplysningsbestämmelse om möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur en pensionsstiftelse ska lämna information.

I 16 i § tryggandelagen anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad en pensionsstiftelses placeringsriktlinjer och därtill hörande konsekvensredogörelse ska innehålla. Ett motsvarande bemyndigande införs även i fråga om innehållet i de styrdokument som anges i 16 g § tryggandelagen.

Finansinspektionen har i dag bemyndigande att i fråga om tryggandelagen meddela föreskrifter om bland annat innehållet i placeringsriktlinjer och om information som en pensionsstiftelse ska lämna (7 kap. 6 § försäkringsrörelseförordningen [2011:257]). Av 5 kap. 9 § förordningen (2019:809) om tjänstepensionsföretag framgår att Finansinspektionen får behålla dessa bemyndiganden och även får de ytterligare bemyndiganden som krävs för de nya föreskrifterna.

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen har i arbetet med att ta fram föreskrifterna använt sig av en extern referensgrupp med representanter för Svenska pensionsstiftelsers förening (SPFA), som är en förening för svenska pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension för minst 100 personer. Föreningen representerar flertalet av de större pensionsstiftelserna i Sverige. Ett möte har hållits med referensgruppen och deltagarna har fått möjlighet att lämna synpunkter.

Ett förslag till nya och ändrade föreskrifter remitterades den 4 juni 2019. Majoriteten av de remissinstanser som har svarat på remissen har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. Sex remissinstanser har lämnat synpunkter i sak på förslaget eller på konsekvensutredningen. Finansinspektionen har övervägt de framförda synpunkterna. I respektive avsnitt nedan finns en redogörelse för de huvudsakliga synpunkter som har lämnats på förslaget och hur Finansinspektionen ställer sig till dem.

Regelrådet har yttrat sig och anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. I flera avseenden och överlag anser Regelrådet att konsekvensutredningen håller en god kvalitet. Regelrådet anser trots det att konsekvensutredningen innehåller en del brister. Dessa brister beror delvis på att det inte alltid är tydligt hur kraven är utformade i förhållande till lagen eller direktivet och att det därför är svårt att bedöma i vilken utsträckning effekterna är direkt hänförliga till föreskrifterna. Mot bakgrund av Regelrådets synpunkter har Finansinspektionen i avsnitt 2 nedan förtydligat hur kraven är utformade i förhållande till lagen eller direktivet.

2 Motivering och överväganden

I detta avsnitt redogörs för de nya föreskrifterna om information, styrdokument och placeringsriktlinjer och för de motiveringar och överväganden som Finansinspektionen har gjort. Avsnittet innehåller även en redogörelse för följdändringar i nu gällande föreskrifter. Dessutom görs vissa språkliga och redaktionella justeringar, även i förhållande till det remitterade förslaget, som inte behandlas särskilt nedan då de inte innebär någon ändring i sak.

Finansinspektionen har haft som utgångspunkt att föra samman flera av de föreskrifter som gäller för pensionsstiftelser. Syftet är att skapa en sammanhållen reglering för att göra regelverket mer lättöverskådligt. Det kommer dock att finnas kvar föreskrifter som i vissa delar fortfarande ska tillämpas av pensionsstiftelser utöver de som nu införs. Det gäller till exempel Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse. Dessa föreskrifter berörs alltså inte av de nu aktuella föreskrifterna.

2.1 Tillämpningsområde och definitioner

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna ska gälla för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket tryggandelagen. Definitionskatalogen i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:11) om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser förs över till de nya föreskrifterna och kompletteras med begreppet tillsynsmyndigheter.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll men omfattade inte sådana pensionsstiftelser som avses i 9 a § tredje stycket tryggandelagen. Dessutom har definitionen av begreppet motpartsrisk justerats.

Remissinstanserna: SPFA anser, när det gäller definitionen av motpartsrisk, att begreppet intjäningen är oklart och föreslår att definitionen ändras till ”risken för att marknadsvärdet på tillgångarna påverkas negativt på grund av

att motparten inte fullgör sina åtaganden”. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Föreskrifterna gäller för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket tryggandelagen. Det innebär att föreskrifterna ska tillämpas både av de pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension till minst 100 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen och för de pensionsstiftelser som själva har valt att tillämpa de bestämmelser som anges i 9 a § första och andra styckena tryggandelagen.

I det remitterade förslaget angavs att föreskrifterna gäller för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra stycket tryggandelagen. Hänvisningen till endast andra stycket skulle innebära en begränsning i förhållande till vad som gäller i dag. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser har inte någon motsvarande begränsning utan gäller även för pensionsstiftelser som har gjort en anmälan enligt 31 § fjärde stycket andra meningen tryggandelagen. Begränsningen i det remitterade förslaget är inte avsiktlig utan har gjorts på grund av ett förbiseende. Även pensionsstiftelser som har gjort en anmälan enligt 31 § fjärde stycket andra meningen tryggandelagen omfattas av de lagbestämmelser som preciseras genom föreskrifterna och bör även fortsättningsvis omfattas av föreskrifterna. Finansinspektionen gör därför en justering i förhållande till det remitterade förslaget.

Definitions katalogen i 2 § Finansinspektionens föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser, förs över till de nya föreskrifterna med ett par mindre justeringar. I de nya föreskrifterna ersätts begreppet konsekvensanalys med begreppet konsekvensredogörelse eftersom det ligger närmare lagändringarna. Någon ändring i sak är inte avsedd. Ett tillägg görs för begreppet tillsynsmyndigheter. De definierade begreppen används främst i det fjärde kapitlet i de nya föreskrifterna, det vill säga i det kapitel som handlar om placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse. Slutligen instämmer Finansinspektionen med SPFA i att definitionen av motpartsrisk har varit oklar och delar bedömningen att den bör justeras. Finansinspektionen anser dock att en något bredare definition än förslaget från SPFA är motiverad för att även beakta riskerna kopplade till försämrad kreditvärdighet hos motparter.

2.2 Information om pensionsstiftelsen och dess verksamhet

Finansinspektionens ställningstagande: Skyldigheten för en pensionsstiftelse att lämna information utvidgas till att även avse stiftelsens telefonnummer eller e-postadress, var den är registrerad eller auktoriserad, tillsynsmyndigheter, placeringsprofil, syfte och ekonomiska ställning. Stiftelsen ska också informera om olika faktorer som beaktas i placeringsbesluten. På begäran ska stadgarna tillhandahållas den som stiftelsen tryggar utfästelse om pension till, eller den som erbjuds pensionsförmåner som tryggas av stiftelsen. Även hur och på vilket språk som informationen ska lämnas regleras.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: SPFA motsätter sig att informationskraven utökas. När det gäller informationens relevans menar SPFA att informationskrav är mer relevanta för försäkringsföretag och de nya tjänstepensionsföretagen än för dem som omfattas av utfästelser om pension som tryggas i en pensionsstiftelse. Information om stiftelsens stadgar och ekonomiska ställning är inte relevant för att individen ska förstå sin pension. Det kan dessutom vara problematiskt för en pensionsstiftelse att tillhandahålla informationen och de flesta pensionsstiftelser har inte någon egen webbplats. Stiftelsen förfogar inte heller över arbetsgivarens webbplats och dessutom finns det gemensamma stiftelser för flera arbetsgivare. Det bör inte heller ställas krav på att ange en e-postadress eftersom de flesta pensionsstiftelser inte har någon e-postadress i dag. SPFA anser vidare att den föreslagna skyldigheten att informera om placeringsprofil bör ersättas med information om placeringsriktlinjer. Inte heller bör det krävas att informationen lämnas på svenska eftersom de flesta pensionsstiftelser skulle vara hänvisade till att använda arbetsgivarens webbplats och det finns arbetsgivare som endast tillhandahåller information på engelska på sin webbplats. Slutligen behövs inte kravet om att informationen inte får vara vilseledande eftersom det är en självklarhet. *Familjeföretagens Pensionskonsult AB* uppger att de vill att informationen för gemensamma pensionsstiftelser ska redovisas för varje arbetsgivare separat och att pensionsstiftelsen ska lämna redovisning till varje arbetsgivare per bokslutsdag. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* och *Förhandlings- och samverkansrådet PTK* anger uttryckligen att förslaget om att pensionsstiftelserna ska kunna fullgöra sina skyldigheter att lämna information genom att hålla den tillgänglig på webbplatser är väl avvägt. De anser att förslaget går att genomföra utan onödigt betungande administrativa krav och ökade kostnader.

Finansinspektionens skäl:

Vilken information ska lämnas?

Enligt nuvarande regler är de pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pensioner till minst 100 personer skyldiga att till dessa lämna den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet (se nuvarande 10 d § tryggandelagen). Föreskrifter som närmare preciserar vilken information pensionsstiftelserna ska lämna finns för närvarande i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension (informationsföreskrifterna). Informationsföreskrifterna är dock tillämpliga endast i vissa delar för pensionsstiftelserna.

I skäl 63 i det andra tjänstepensionsdirektivet framhålls vikten av att tjänstepensionsinstitut säkerställer en hög grad av transparens under de olika faserna i en pensionsplan. Det finns enligt 10 l och 10 m §§ tryggandelagen ett delat ansvar mellan en arbetsgivare och en pensionsstiftelse, som tryggar utfästelse

om pensioner till minst 100 personer eller som har valt att omfattas av motsvarande bestämmelser, för informationsgivningen till de som har sina pensioner tryggade i pensionsstiftelsen. Det delade ansvaret innebär enligt Finansinspektionen inte att det är av mindre vikt för pensionsstiftelsen att säkerställa en hög grad av transparens i informationen om stiftelsen och dess verksamhet under de olika faserna i en pensionsplan. Bestämmelser om information till dem som omfattas av utfästelser om pension som tryggas i en pensionsstiftelse är lika relevanta för pensionsstiftelser som för försäkringsföretag och de nya tjänstepensionsföretagen (se prop. 2018/19:159 s. 40).

I den ändrade tryggandelagen görs en skillnad mellan sådan information som stiftelserna självmant ska lämna och sådan information som ska lämnas på begäran. Finansinspektionen har tolkat denna skillnad som att den information som ska lämnas självmant ska finnas lätt tillgänglig utan att en person aktivt ska behöva begära att få informationen.

Som framgår ovan samlas reglerna för pensionsstiftelser i möjligaste mån i samma föreskrifter. De delar i informationsföreskrifterna som rör pensionsstiftelser lyfts därför in i föreskrifterna, se nedan under avsnitt 2.5. I förhållande till de nuvarande informationsföreskrifterna utökas och specificeras kraven i fråga om vilken information som pensionsstiftelserna ska lämna.

Föreskrifterna innebär bland annat att pensionsstiftelserna även framöver ska informera om namn och adress till stiftelsen. Därutöver ska stiftelserna informera om telefonnummer eller e-postadress. Det är nödvändiga uppgifter för att en person ska kunna ta kontakt med stiftelsen för att få vidare information. Finansinspektionen genomför på detta sätt en del av artikel 37.1 a i det andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen anser till skillnad från *SPFA* att det i föreskrifterna bör finnas ett alternativ till kravet att ange telefonnummer och att e-postadress är ett lämpligt sådant alternativ. Det går alltså för en pensionsstiftelse som inte har e-postadress att välja att informera om telefonnummer.

Vidare ska en pensionsstiftelse lämna uppgift om i vilken medlemsstat stiftelsen är registrerad eller auktoriserad. Stiftelsen ska även ange vilka myndigheter som utövar tillsyn över stiftelsen. Kraven grundas på artikel 37.1 a i det andra tjänstepensionsdirektivet där det bland annat finns ett krav på att behörig myndighet ska anges. Behörig myndighet för de pensionsstiftelser som är registrerade eller auktoriserade i Sverige är Finansinspektionen (se prop. 2018/19:159 s. 117). Pensionsstiftelsen ska enligt föreskrifterna även lämna information om vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet för stiftelsen. Det kravet följer inte direkt av det andra tjänstepensionsdirektivet. Eftersom tillsynen över en pensionsstiftelses verksamhet är delad mellan Finansinspektionen och en länsstyrelse räcker det emellertid inte att endast ange Finansinspektionen utan båda tillsynsmyndigheterna behöver anges. Vilka myndigheter som utövar tillsyn får också anses vara av intresse för den person som har sin pension tryggad i stiftelsen. Det är dessutom information som pensionsstiftelserna har tillgång till och som är lätt för dem att lämna.

Vidare införs krav på att en pensionsstiftelse ska lämna information om dess placeringsprofil, syfte, hur syftet ska uppnås och ekonomiska ställning. Kravet att ange placeringsprofil genomför artikel 37.1 c i direktivet medan övriga krav preciserar det informationskrav som tidigare har gällt enligt 10 d § första stycket tryggandelagen (jfr prop. 2018/19:159 s. 105). Finansinspektionen anser till skillnad från SPFA inte att kravet på att ange placeringsprofil är detsamma som att hänvisa till placeringsriktlinjerna. Begreppen är inte utbytbara. Finansinspektionen vill också poängtera att kravet på att lämna information om ekonomisk ställning inte syftar till att pensionsstiftelsen ska lämna information om pensionsförmåner. Av Finansutskottets betänkande vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (2005/06:FiU7 s. 15) framgår bland annat följande. Personer som har sina pensioner tryggt i en pensionsstiftelse har rätt att få ta del av relevant information. När det gäller information om stiftelsens verksamhetsvillkor, såsom stadgar och placeringsriktlinjer liksom om stiftelsens ekonomiska ställning, är det naturligt att informationen lämnas av en pensionsstiftelse. Finansinspektionen anser att informationskravet kan uppfyllas genom att pensionsstiftelsen lämnar en övergripande beskrivning av angivna områden. En sådan beskrivning kan till exempel utgå från en sammanfattning av stiftelsens stadgar, årsredovisning och placeringsriktlinjer. Som ett alternativ till att lämna en sådan övergripande beskrivning skulle en pensionsstiftelse i relevanta delar kunna hänvisa till sin årsredovisning och sina placeringsriktlinjer. Det förutsätter dock att pensionsstiftelsen försäkrar sig om att den uppfyller samtliga informationskrav i föreskrifterna. Det gäller dels kraven i 2 kap. 1 § om vilken information som ska lämnas självmant, dels kraven i 2 kap. 2, 3 och 5 §§ om på vilket sätt informationen ska lämnas.

I föreskrifterna införs även ett krav på att en pensionsstiftelse ska lämna information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer eller företagsstyrningsfaktorer beaktas i pensionsstiftelsens placeringsbeslut och, i så fall, på vilket sätt faktorerna beaktas. Kravet genomför artikel 41 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Slutligen införs även ett krav på att en pensionsstiftelse ska upplysa om vilken information som stiftelsen är skyldig att lämna på begäran.

Hur ska informationen lämnas?

Pensionsstiftelserna har en lagstadgad informationsskyldighet, men har oftast inte någon närmare kännedom om exakt vilka personer som ska ta emot informationen. Finansinspektionen anser därför till skillnad från SPFA att det är mest lämpligt att pensionsstiftelserna i första hand tillhandahåller informationen på stiftelsens egen webbplats. För mottagarna av informationen är det naturligt att leta efter informationen där. Om pensionsstiftelsen inte har en egen webbplats ska den i stället se till att informationen finns tillgänglig på en annan webbplats som enkelt kan nås. Med det avses detsamma som i de nyligen införda bestämmelserna i 10 h § tryggandelagen, det vill säga att valet

av webbplats ska vara naturligt från intressenternas perspektiv (jfr prop. 2018/19:56 s. 53 och 112). Det bör vara ett lämpligt och förhållandevis kostnadseffektivt sätt att tillhandahålla informationen på. Genom att informationen tillhandahålls på antingen stiftelsens egen webbplats eller en annan webbplats som enkelt kan nås, säkerställs att de som har rätt att ta del av informationen hålls tillräckligt informerade och att de får den information som krävs. Finansinspektionen anser att kraven om att information ska lämnas på stiftelsens egen webbplats eller på en annan webbplats som enkelt kan nås är väl avvägt. En pensionsstiftelse har möjlighet att välja det alternativ som är mest lämpligt för stiftelsen.

Finansinspektionens bemyndigande att meddela föreskrifter om information avser information som ska lämnas till de personer som har sina pensioner tryggade i en pensionsstiftelse och inte till anslutna arbetsgivare. Det finns därför inte någon möjlighet för Finansinspektionen att, som *Familjeföretagens Pensionskonsult AB* föreslår, föreskriva att en pensionsstiftelse ska vara skyldig att lämna redovisning till arbetsgivarna. Finansinspektionen vill samtidigt klargöra att information kan behöva redovisas per arbetsgivare för det fall informationen skiljer sig åt mellan olika arbetsgivare. Det får anses ingå i att informationen inte får vara vilseledande.

I och med att pensionsstiftelserna är skyldiga att offentliggöra viss information på en webbplats, kommer de som erbjuds pensionsförmåner som tryggs i stiftelsen att få tillgång till samma information som de personer vars pensionsförmåner redan tryggs av stiftelsen. Därigenom får kravet i artikel 41 i det andra tjänstepensionsdirektivet anses tillgodosett.

För att genomföra artikel 36.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet om hur en pensionsstiftelse ska offentliggöra information om sin verksamhet införs bland annat krav på att informationen ska vara på svenska. Enligt direktivet ska informationen lämnas på ett officiellt språk och svenska är huvudspråket i Sverige. Det är därför inte möjligt att, som SPFA föreslår, ta bort kravet om att informationen ska lämnas på svenska. Informationen ska även enligt artikel 36.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet vara formulerad på ett enkelt och begripligt sätt. Informationen ska vidare uppdateras regelbundet och får inte vara vilseledande. Därmed får direktivet anses genomfört även när det gäller konsekvens i begrepp och innehåll. Finansinspektionen instämmer i vad SPFA har framfört om att det är en självklarhet att informationen inte får vara vilseledande. Det är dock ett krav i det andra tjänstepensionsdirektivet och ska i likhet med direktivet i övrigt genomföras i svensk rätt. Finansinspektionen bedömer därmed att kravet bör införas.

Vidare införs krav på att informationen ska tillhandahållas kostnadsfritt. Det gäller även sådan information som ska tillhandahållas enligt 10 l § andra stycket tryggandelagen.

Information som ska lämnas på begäran

Det är viktigt att de personer som har sin pension tryggad i en pensionsstiftelse eller som erbjuds pensionsförmåner som tryggas av stiftelsen, har möjlighet att få en bild av pensionsstiftelsens verksamhet och vad och vilka som omfattas av stiftelsens ändamål. Som ovan anges ska stiftelserna – som huvudregel – offentliggöra information om sin verksamhet på sin webbplats. Det kan inte uteslutas att vissa personer som har rätt till informationen av olika skäl inte kan ta del av den på en webbplats. Finansinspektionen inför därför en möjlighet för dessa personer att vända sig till pensionsstiftelsen och begära att informationen ska tillhandahållas i pappersform. Vidare införs ett krav på att en stiftelse på begäran ska tillhandahålla dess stadgar. Som framgår ovan har Finansutskottet uttalat att det är naturligt att en pensionsstiftelse lämnar information om stadgar till de personer som har sina pensioner tryggade i pensionsstiftelsen. Eftersom stadgarna är ett centralt styrdokument för stiftelsens verksamhet anser Finansinspektionen att en person som har sin pension tryggad i stiftelsen eller som erbjuds pensionsförmåner som tryggas av stiftelsen ska kunna ta del av dessa i sin helhet. Finansinspektionen bedömer att det är tillräckligt att en pensionsstiftelse lämnar den informationen på begäran.

2.3 Innehållet i styrdokument

Finansinspektionens ställningstagande: I föreskrifterna anges vad de styrdokument som en pensionsstiftelse är skyldig att ha enligt 16 g § tryggandelagen ska innehålla. Med hänsyn till stiftelsernas särart ska kraven på innehållet i styrdokumentet utformas i nära anslutning till vad som anges i lagen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: SPFA anser inte att kraven på innehållet i riktlinjerna för riskhantering står i proportion till verksamheten som drivs i en pensionsstiftelse. Det bör inte heller vara obligatoriskt med en internrevisionsfunktion. När det gäller innehållet i beredskapsplanen anförs att många pensionsstiftelser endast har ett fåtal eller inga anställda och en större del av verksamheten läggs därför ofta ut. För att undvika alltför stor administrativ börda för dessa pensionsstiftelser, som inte står i proportion till nyttan, bör kravet på att upprätta en beredskapsplan begränsas till de delar av verksamheten som är av väsentlig betydelse. Vidare anges att rekvisitet ”utan dröjsmål” är otydligt och att tiden för att återta utlagd verksamhet kan variera beroende på vilken del av verksamheten det är fråga om. En mer lämplig formulering är, enligt föreningen, därför att återtagandet av utlagd verksamhet inte får ta längre tid än vad som rimligen kan förväntas. Slutligen anförs när det gäller ersättningspolicyn att i flertalet pensionsstiftelser betalas ingen ersättning ut till styrelseledamöter, eftersom de flesta är anställda av arbetsgivaren. Det finns därför inte någon nytta med att ta fram en ersättningspolicy. TCO och PTK anger att de i såväl remisspromemorian som i föreskrifterna saknar en närmare beskrivning om hur proportionalitetsbedömningen ska gå till. I föreskrifterna bör det, i likhet med vad som anges i lagrådsremissen (s. 64 f.) göras tydligt att

det kan finnas anledning att inte ställa lika höga krav på företagsstyrningssystemet om pensionsåtagandena omfattas av kollektivavtalade krav på kreditförsäkring och/eller andra kollektivavtalade bestämmelser, som redan syftar till att stärka skyddet för dem som omfattas av en pensionsutfästelse. I lagrådsremissen framgår vidare att vilka krav som ska ställas för att ett fullgott skydd ska upprätthållas ytterst måste avgöras utifrån en bedömning av de avtalsvillkor som är tillämpliga i varje enskilt fall, och med beaktande av det totala skyddet av dem som omfattas av pensionsåtaganden. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Enligt 16 b § tryggandelagen ska en pensionsstiftelse ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att verksamheten styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Företagsstyrningssystemet ska vara utformat så att det står i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Av 16 d § samma lag framgår bland annat att de pensionsstiftelser som omfattas av föreskrifterna ska ha en internrevisionsfunktion. Det följer alltså redan av lag att en internrevisionsfunktion är obligatorisk.

I 16 g § tryggandelagen anges vilka styrdokument som en pensionsstiftelse ska ha. När styrdokumentet ska tas fram eller ändras är det viktigt att beakta att dokumenten ska anpassas efter verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Ju mer omfattande och komplex verksamhet som en pensionsstiftelse driver, desto större krav kan ställas på innehållet i styrdokumentet. Skulle ett kollektivavtal ytterligare stärka skyddet för de som omfattas av en pensionsutfästelse kan det vara ett skäl att ställa lägre krav på innehållet i styrdokumentet. Det måste dock avgöras från fall till fall (jfr prop. 2018/19:159 s. 65). Finansinspektionen, som har fått bemyndigande att föreskriva om innehållet i de styrdokument som räknas upp i tryggandelagen, har valt att utforma föreskrifterna så att de återspeglar minimikraven i lagen.

I 3 kap. 1 § i föreskrifterna anges vad riktlinjer för riskhantering ska innehålla. Bestämmelsen hänför sig till 16 c och 16 e §§ i den ändrade tryggandelagen. Finansinspektionen inför inte några krav som går utöver vad en pensionsstiftelse enligt tryggandelagen är skyldig att följa. Det finns dessutom utrymme för en pensionsstiftelse att anpassa styrdokumentet efter stiftelsens storlek och typ av verksamhet inbegripet om det finns utlagd verksamhet.

I föreskrifterna anges att riktlinjerna ska innehålla en redogörelse för placeringsrisker, se 3 kap. 1 § 3. Bestämmelsen kommer delvis att överlappa det krav som finns i 4 kap. 4 § 3 i föreskrifterna. Detta motiveras av att riktlinjerna för riskhantering bör vara heltäckande när det gäller stiftelsens riskhanteringssystem, medan placeringsriktlinjerna bör vara heltäckande när det gäller placeringsriskerna, som utgör de största riskerna i pensionsstiftelsernas verksamhet. För att undvika att stiftelserna drabbas av onödig administrativ börda på grund av dessa dubbla informationskrav, ges pensionsstiftelserna en möjlighet att vid upprättandet av riktlinjerna för riskhantering hänvisa till de placeringsriktlinjer som stiftelsen upprättar.

I 3 kap. 3 § i föreskrifterna anges vad riktlinjer för internrevision ska innehålla. Bestämmelsen hänför sig till 16 d och 16 e §§ i den ändrade tryggandelagen. Inte heller här inför Finansinspektionen krav som går utöver vad en pensionsstiftelse enligt tryggandelagen ska iaktta. Det finns dessutom utrymme för en pensionsstiftelse att anpassa styrdokumentet efter stiftelsens storlek och typ av verksamhet inbegripet om det finns utlagd verksamhet. Det införda kravet att pensionsstiftelsen ska redogöra för hur internrevisionsfunktionen är organiserad syftar till att tydliggöra hur pensionsstiftelsen säkerställer kravet om en objektiv internrevision. Som nämnts ovan finns ett krav på att pensionsstiftelserna ska ha en internrevisionsfunktion i tryggandelagen. I prop. 2018/19:159 s. 72 f. förklarar regeringen varför den, till skillnad från SPFA, anser att pensionsstiftelserna bör ha en internrevisionsfunktion. Regeringen förklarar där även vad det innebär att funktionen är oberoende.

Finansinspektionen inför också bestämmelser om riktlinjer för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal i anslutning till de ändringar som införs i 16 k § tryggandelagen. Av propositionen framgår att utläggning av verksamhet i pensionsstiftelser i praktiken förekommer, till exempel genom att arbetsgivarnas anställda utför uppgifter för pensionsstiftelsernas räkning eller genom användning av externa konsulter (prop. 2018/19:159 s. 98). Bestämmelserna i 3 kap. 4 § andra stycket i föreskrifterna avser att säkerställa att utläggning av verksamhet inte sker i strid med 16 l § tryggandelagen.

I föreskrifterna inför Finansinspektionen även ett krav på att en pensionsstiftelse i sin beredskapsplan ska beskriva hur den säkerställer kontinuitet i verksamheten (3 kap. 5 §). Vidare ska pensionsstiftelsen i beredskapsplanen särskilt beskriva stiftelsens åtgärder för att vid behov kunna återta utlagd verksamhet. Detta ska anges särskilt eftersom det får anses vara av särskild vikt för att säkerställa kontinuitet. Av förarbetena (prop. 2018/19:159 s. 85) framgår att kravet på att verksamheten drivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt i första hand avser investeringsverksamheten och att arbetsgivarens rätt till gottgörelse ur stiftelsens medel sker i enlighet med tryggandelagens bestämmelser. Det finns dock inte skäl att, som SPFA föreslår, ändra föreskrifterna på så vis att kravet endast ska omfatta verksamhet av väsentlig betydelse. Detta då det i 16 g § andra stycket tryggandelagen inte finns någon motsvarande begränsning till verksamhet av väsentlig betydelse. Syftet med en beredskapsplan är att säkerställa att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt. Det gäller även utlagd verksamhet. Bestämmelsen om beredskapsplan har formulerats om för att förtydliga syftet med beredskapsplanen och rekvisitet utan dröjsmål har utgått. Det är dock inte möjligt att, som SPFA föreslår, föreskriva att återtagandet av utlagd verksamhet inte får ta längre tid än vad som rimligen kan förväntas. En sådan bestämmelse hade nämligen inte säkerställt att verksamheten kan drivas kontinuerligt.

Slutligen införs i 3 kap. 6–8 §§ krav på vad en pensionsstiftelses ersättningspolicy ska innehålla. Det lagstadgade kravet på pensionsstiftelserna att ta fram en ersättningspolicy framgår av 16 g § tryggandelagen. Av förarbetena framgår att regeringen anser att andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om

ersättningspolicy är relevanta för den verksamhet som drivs av pensionsstiftelser (prop. 2018/19:159 s. 86). Finansinspektionen bedömer i anslutning till det regeringen anför, till skillnad från vad SPFA framför, att föreskrifter om innehållet i ersättningspolicyn är relevanta för en pensionsstiftelse och vill samtidigt lyfta fram att bestämmelsen om proportionalitet som finns i tryggandelagen även ska tillämpas för ersättningspolicy. Finansinspektionens föreskrifter genomför artikel 23.3 a–d i det andra tjänstepensionsdirektivet.

2.4 Placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelserna i

Finansinspektionens föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser förs över till de nya föreskrifterna. Pensionsstiftelserna ska, om de beaktar hållbarhetsfaktorer, ange detta i placeringsriktlinjerna och när det är tillämpligt beskriva effekterna på pensionsstiftelsernas tillgångar i konsekvensredogörelsen.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. En justering har dock skett när det gäller den beskrivning som ska finnas i konsekvensredogörelsen av förväntade effekter av miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Efter justeringen ska beskrivningen avse vilka effekter på pensionsstiftelsens tillgångar miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer förväntas få, om pensionsstiftelsen beaktat sådana faktorer i sina placeringsbeslut.

Remissinstanserna: SPFA har svårt att se hur värdefull en beskrivning skulle vara av effekterna på avkastning och risk av att beakta hållbarhetsfaktorer. Det finns såvitt SPFA känner till inga statistiska beräkningar av effekten av att välja vissa placeringar utifrån sådana kriterier. SPFA har inte heller sett några sådana beskrivningar hos leverantörer av hållbara placeringar. Denna punkt bör därför utgå. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har i fjärde kapitlet i de nya föreskrifterna lyft in de bestämmelser som för närvarande återfinns i Finansinspektionens föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser. Bestämmelserna uppfyller i huvudsak redan de krav som ställs på placeringsriktlinjer i artikel 30 i det andra tjänstepensionsdirektivet. De går dock utöver vad direktivet kräver.

Finansinspektionen har strävat efter att så långt möjligt bibehålla den struktur och begreppsapparat som redan är känd för pensionsstiftelserna. Vissa redaktionella ändringar görs dock för att föreskrifterna ska bli mer överskådliga, exempelvis har vissa angränsande bestämmelser slagits samman. Vidare har bestämmelsen i 2 kap. 4 § Finansinspektionens föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser redigerats när den ersatts av 4 kap. 2 § 4 i föreskrifterna. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Enligt den ändrade tryggandelagen får stiftelserna nu beakta hållbarhetsfaktorer i sina placeringsbeslut. Det införs därför ett tillägg som innebär att pensionsstiftelserna, om de beaktar sådana faktorer, ska ange detta i placeringsriktlinjerna. Det är något som i tillämpliga fall även ska beskrivas i konsekvensredogörelsen eftersom konsekvensredogörelsen till sitt innehåll bör spegla placeringsriktlinjerna. Finansinspektionen anser liksom SPFA att det är svårt att kvantifiera effekterna av hållbarhetsfaktorer. Bestämmelsen har därför justerats och konsekvensredogörelsen ska, till skillnad från vad som angavs i det remitterade förslaget, i stället innehålla en beskrivning av vilka effekter på pensionsstiftelsens tillgångar ett beaktande av hållbarhetsfaktorer förväntas få.

I nu gällande föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse för pensionsstiftelser finns ett avsnitt om organisation för riskstyrning. Begreppet riskstyrning har i 4 kap. 4 § 3 i föreskrifterna ersatts med ”riskhantering” för att motsvara det andra tjänstepensionsdirektivets terminologi. Ändringen får viss materiell betydelse eftersom ”riskhantering” är ett vidare begrepp än ”riskstyrning”. Som framgår ovan reglerar bestämmelsen delvis detsamma som i 3 kap. 1 § 3. Finansinspektionen bedömer dock att detta kan motiveras och att eventuella för stiftelserna negativa effekter kan undvikas, se avsnitt 2.3 Innehållet i styrdokument. Vidare följer av artikel 30 i det andra tjänstepensionsdirektivet att införda processer för riskhantering ska anges i placeringsriktlinjerna.

I 4 kap. 5 § i föreskrifterna införs regler om mätning av placeringsrisker. Liksom i nu gällande föreskrifter ska uppgifter om stresstester och scenarioanalyser lämnas i placeringsriktlinjerna. Kravet på ”korrelationsmönster m.fl.” som finns i nu gällande föreskrifter förs dock inte över till den nya bestämmelsen. Någon ändring i sak är inte avsedd, utan det antas rymmas inom de uppgifter om stresstester och scenarioanalyser som pensionsstiftelserna ska lämna. Vidare införs en ny punkt som innebär att placeringsriktlinjerna ska innehålla en beskrivning av hur stiftelsen mäter motpartsrisker även i de fall motparterna är stater. I lagen finns undantag från riskspridningsbestämmelsen för uppdragsgivande företag avseende tillgångar som stater svarar för. Eftersom ingen begränsning finns avseende vilka stater som omfattas av undantaget i 10 c § tryggandelagen inför Finansinspektionen en bestämmelse där även dessa omfattas av hanteringen av motpartsrisker.

I 4 kap. 6 § 3 i föreskrifterna införs ett krav på att placeringsriktlinjerna ska innehålla en beskrivning av hur pensionsstiftelsen säkerställer en ändamålsenlig och oberoende riskkontroll. I nu gällande föreskrifter används begreppet fullgod i stället för begreppet ändamålsenlig. Ändringen är endast av språklig karaktär och innebär ingen ändring i sak.

2.5 Ändringar i övriga föreskrifter

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionens föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys upphävs. Informationsföreskrifterna ska inte längre gälla för pensionsstiftelser.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Som framgår ovan förs de nu gällande bestämmelserna om pensionsstiftelser i informationsföreskrifterna över till de nya föreskrifterna. Informationsföreskrifterna kommer således framöver inte längre att reglera pensionsstiftelser. Föreskrifterna kommer dock fortfarande att gälla för t.ex. försäkringsföretag som meddelar direkt försäkring.

Eftersom bestämmelserna i Finansinspektionens föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser förs över till de nya föreskrifterna, upphävs de nuvarande föreskrifterna.

2.6 Ikraftträdande

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna träder i kraft den 15 december 2019.

Remisspromemorian: Enligt förslaget skulle föreskrifterna träda i kraft den 1 december 2019.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: De nya föreskrifterna och föreskriftsändringarna bör träda i kraft den 15 december, det vill säga samtidigt som lagändringarna.

3 Konsekvensanalys

De som omfattas av föreskrifterna är sådana pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser för minst 100 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen och de pensionsstiftelser som själva har valt att omfattas av motsvarande bestämmelser. Enligt Finansinspektionens företagsregister finns det för närvarande 77 sådana pensionsstiftelser.

Föreskrifterna innebär framför allt utökade informationskrav och nya krav på innehållet i styrdokument. Till viss del ändras också reglerna om placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse för dessa pensionsstiftelser. Många av de konsekvenser som kan uppstå med anledning av de nya reglerna följer av lagändringar till följd av det andra tjänstepensionsdirektivet. I detta avsnitt analyseras emellertid endast sådana konsekvenser som kan följa av föreskrifterna.

Finansinspektionen beskriver i avsnitt 1 Utgångspunkter, vad myndigheten vill uppnå med regleringen, alternativa lösningar och effekterna som uppstår om inte någon reglering kommer till stånd. I avsnittet beskrivs även bemyndiganden för regleringen och den EU-rättsliga bedömningen. Inom ramen för all regelgivning beaktar Finansinspektionen att kraven inte får ha hindrande effekter på den fria rörligheten för finansiella tjänster och att kraven klarar en proportionalitetsbedömning.

Finansinspektionen bedömer att valet att reglera informationskraven i föreskrifter inte medför högre kostnader för stiftelserna än om kraven hade hanterats genom branschpraxis. Att pensionsstiftelserna behöver offentliggöra den aktuella informationen bedöms endast innebära marginella kostnader. Pensionsstiftelserna har redan tillgång till sina stadgar varför det bör vara enkelt att skicka ut dem till den som begär det. Det nya kravet att informationen under vissa förutsättningar ska lämnas ut i pappersform innebär också marginella kostnadsökningar, se nedan. De krav som preciserar styrdokumentens innehåll underlättar förståelsen av lagen, är begränsade och beaktar pensionsstiftelsernas särart. De krav som tillkommer utöver EU-direktivet och som avser placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse finns redan i dag och innebär ingen kostnadsökning mot det som gäller i dag.

Sammanfattningsvis bedömer Finansinspektionen att föreskrifterna inte medför några nämnvärda kostnadsökningar för stiftelserna.

Genom föreskrifterna införs nya krav på pensionsstiftelserna. Det är lämpligt att informera stiftelserna om kraven. Finansinspektionens kommer därför att uppdatera befintlig information på sin webbplats.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

De utökade informationskraven kan förväntas innebära en förbättring av informationen till konsumenter.

De nya kraven på företagsstyrning avser att förbättra styrningen av pensionsstiftelserna och förutsättningarna för trygghet av arbetsgivarnas pensionsutfästelser. Finansinspektionen bedömer därmed att åtgärderna är positiva för både samhälle och konsumenter.

I föreskrifterna har bestämmelserna om placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse utökats i fråga om användningen av derivatinstrument och hänsynstagande till hållbarhetsfaktorer vid placeringsbeslut. Dessa tillägg bör endast medföra positiva konsekvenser för samhället och konsumenterna i de fall placeringsriktlinjerna inte innehållit dessa delar tidigare.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

De som omfattas av föreskrifterna är sådana pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser för minst 100 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen och de pensionsstiftelser som själva har valt att omfattas av motsvarande bestämmelser. Enligt Finansinspektionens företagsregister finns det för närvarande 77 sådana pensionsstiftelser.

Sammanställning tillgångar 2017-12-31*	Antal	Summa tillgångar (mkr)
mer än 500 miljoner kronor	36	238 913
100–500 miljoner kronor	21	5 621
20–100 miljoner kronor	14	783
0–20 miljoner kronor	5	16
	76	245 333

* Uppgifterna har tagits fram med hjälp av länsstyrelserna. I de fall som uppgift per 2017-12-31 inte fanns tillgänglig vid sammanställningen har den senast kända uppgiften använts. Vid tidpunkten för sammanställning fanns det 76 pensionsstiftelser som lämnat in årsredovisning.

3.2.2 Kostnader för pensionsstiftelserna

En del av bedömningen av vilka konsekvenser föreskrifterna medför är vilka kostnader som kan förväntas uppstå. För att uppskatta kostnaderna för pensionsstiftelserna använder Finansinspektionen följande uppskattningar av kostnader och årsarbetstid:

- Genomsnittlig intern lönekostnad: 1 400 kronor per timme
- Konsultkostnad: 2 100–3 100 kronor per timme
- Årsarbetstiden uppskattas till 1 800 timmar.

Anledningen till att Finansinspektionen frångår uppgifterna som finns i Tillväxtverkets databas Malin är att lönekostnaderna där är från 2006 och bedöms vara inaktuella.

Pensionsstiftelserna omfattas enligt nuvarande bestämmelser i informationsföreskrifterna av krav på att informera om namn, associationsform och adress samt att till den som begär det tillhandahålla stiftelsens årsredovisning och en övergripande beskrivning av placeringsriktlinjerna. Finansinspektionen bedömer inte att det innebär utökade kostnader utöver den arbetstid som själva kompletteringen tar, att för stiftelserna komplettera den befintliga informationen om namn och adress med telefonnummer eller e-postadress, i vilken medlemsstat pensionsstiftelsen är registrerad eller auktoriserad och vilka

myndigheter som är tillsynsmyndigheter. Arbetstiden bedöms till en halv timme per pensionsstiftelse.

En pensionsstiftelses kostnader för de utökade kontaktuppgifterna uppskattas till 700 kronor ($0,5 \times 1\,400 = 700$) och är främst av engångskaraktär och bedöms kunna utföras internt av stiftelsen. Den totala kostnaden för pensionsstiftelserna uppskattas till 53 900 kronor ($77 \times 700 = 53\,900$).

Finansinspektionen bedömer inte heller att det innebär någon större arbetsinsats med informationen om pensionsstiftelsens syfte, hur syftet ska uppnås, ekonomisk ställning, investeringsprofil och om hållbarhetsfaktorer beaktas i stiftelsens placeringsbeslut. Detta eftersom dessa uppgifter bör vara lättillgängliga för pensionsstiftelsen. Pensionsstiftelserna ska dessutom redan i dag ha lämnat information om stiftelsen och dess verksamhet. Initialt bedöms den tid som krävs för arbetet uppgå till åtta timmar. Tidsåtgången för en årlig granskning och uppdatering av den ekonomiska ställningen bedöms vara två timmar. Att lämna informationen bedöms alltså inte innebära utökade kostnader utöver den uppskattade arbetstiden.

En pensionsstiftelses kostnader för att komplettera information om dess verksamhet, syfte och ekonomiska ställning uppskattas till en initial engångskostnad på 11 200 kronor ($8 \times 1\,400 = 11\,200$) och med en löpande kostnad på 2 800 kronor per år ($2 \times 1\,400 = 2\,800$). Den totala engångskostnaden för pensionsstiftelserna uppskattas till 862 400 kronor ($77 \times 11\,200 = 862\,400$) och därefter löpande kostnader på 215 600 kronor ($77 \times 2\,800 = 215\,600$).

I föreskrifterna införs krav på att viss information ska offentliggöras på pensionsstiftelsens webbplats. Motsvarande krav på offentliggörande av vissa andra uppgifter har införts i 10 h § tryggandelagen med anledning av ett EU-direktiv om aktieägares rättigheter (prop. 2018/19:56). Det finns därmed redan ett krav på att en pensionsstiftelse ska ha informationsmöjligheter via sin egen eller en annan webbplats när Finansinspektionens nya föreskrifter träder i kraft. Kostnaderna med anledning av Finansinspektionens föreskrifter kan därför anses som försumbara. En webbplats synes i dagsläget dessutom vara det lämpligaste och mest kostnadseffektiva verktyget för att nå en okänd krets av personer. Kostnaden för Finansinspektionens krav på att pensionsstiftelserna på begäran ska lämna ut viss information på papper bedöms därför vara av ringa betydelse.

Med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet införs lagkrav på en pensionsstiftelse att upprätta styrdokument för företagsstyrningssystemet. Kraven i föreskrifterna följer av de bestämmelser som införs i tryggandelagen. Finansinspektionens föreskrifter syftar endast till att förtydliga vad som ska framgå i styrdokumentet och bedöms därmed underlätta för pensionsstiftelserna i deras arbete med att genomföra stiftelsernas företagsstyrningssystem och styrdokument. De nya lagkraven på företagsstyrning kommer sannolikt att innebära större kostnader för pensionsstiftelserna än vad Finansinspektionens bestämmelser medför, eftersom de kan komma behöva

anlita extern hjälp för att uppfylla lagkraven. Föreskrifterna bedöms inte innebära kostnader i någon större omfattning och behandlas därför inte vidare i konsekvensanalysen.

Nuvarande föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys förs över till de nya föreskrifterna. Finansinspektionen gör endast några mindre förändringar i fråga om innehållet i riktlinjerna och konsekvensredogörelsen. Ändringarna bedöms vara av mindre betydelse för pensionsstiftelserna. Kostnader och konsekvenser av tillägget bör därför vara av ringa betydelse.

3.2.3 Påverkan på konkurrensförhållanden och andra konsekvenser

De blivande tjänstepensionsföretagen omfattas av betydligt mer detaljerade krav på information och företagsstyrning än vad pensionsstiftelserna gör. Med beaktande av pensionsstiftelsernas särart bedömer Finansinspektionen inte att pensionsstiftelserna gynnas eller missgynnas i förhållande till tjänstepensionsföretagen. De krav som tillkommer utöver de som anges i det andra tjänstepensionsdirektivet skulle kunna påverka arbetsgivarens val av trygghandform inbegripet val av trygghandformer som finns i andra länder. De nya kraven bedöms dock vara anpassade till pensionsstiftelsernas verksamhet så att denna påverkan får anses vara marginell. De positiva effekter som kraven innebär i form av ett starkare konsumentskydd väger dessutom tungt.

Enligt föreskrifterna ska det framgå av informationen pensionsstiftelserna lämnar och av placeringsriktlinjerna med tillhörande konsekvensredogörelse om stiftelsen beaktar hållbarhetsfaktorer i sina placeringsbeslut. Det följer av genomförandet av det andra tjänstepensionsdirektivet och bedöms leda till positiva konsekvenser för miljön och sociala förhållanden. Genom att pensionsstiftelserna på begäran ska lämna ut information i pappersform beaktar Finansinspektionen att personer som av olika skäl inte kan tillgodogöra sig information på en webbplats får tillgång till samma information.

3.2.4 Konsekvenser för små pensionsstiftelser

Pensionsstiftelser som tryggar pension för färre än 100 personer omfattas inte av föreskrifterna om de inte själva har valt det. De berörs alltså inte av föreskrifterna.

Vad gäller de pensionsstiftelser som omfattas av föreskrifterna, men som bedriver en mindre omfattande verksamhet, bedöms dessa i allt väsentligt påverkas i samma omfattning som de större pensionsstiftelserna. För dessa mindre pensionsstiftelser kommer kostnaderna som uppstår med anledning av föreskrifterna vara mer kännbara eftersom de proportionellt påverkas mer. Möjligheten att få tillgång till information är dock av lika stor betydelse för en person oavsett om personen har sin pension tryggad i en mindre pensionsstiftelse eller i en större pensionsstiftelse. När det gäller bestämmelserna om företagsstyrningssystemet ska det särskilt lyftas fram att dessa ska tillämpas

proportionellt med beaktande av art, omfattning och komplexitet. Dessa krav är därför anpassade efter pensionsstiftelsernas storlek.

3.3 Konsekvenser för FI

Finansinspektionen kommer till följd av ändringarna i tryggandelagen att få tillsyn över avsevärt fler pensionsstiftelser än tidigare. För pensionsstiftelser som Finansinspektionen redan i dag har tillsyn över ställs nu betydligt fler krav. Lagändringarna kommer alltså att innebära stora konsekvenser för Finansinspektionen. Kostnaderna och konsekvenserna med anledning av föreskrifterna är dock mindre i sammanhanget.